



Opinia națională

Săptămânal de opinii, informații și idei de larg interes național

Director: Mioara VERGU-IORDACHE

Anul 33, nr. 1187, 23 iunie 2026, 8 pagini, 1 leu, www.opinianaționala.ro



ZIUA UNIVERSALĂ A IEI

Ziua Universală a Iei se sărbătorește pe 24 iunie, în fiecare an, odată cu sărbătoarea creștină a Nașterii Sfântului Ioan Botezătorul, denumită și Sfântul Ioan de vară, și cea străveche a Sânzienelor și Drăgaicei. Este o ocazie minunată de a ne celebra identitatea culturală și de a purta cu mândrie această piesă vestimentară emblematică!

Ia românească (cunoscută oficial sub denumirea de „cămașa cu altiță”) face parte din patrimoniul mondial; ea a fost inclusă în Lista Reprezentativă a Patrimoniului Cultural Imaterial al Umanității la data de 1 decembrie 2022 (foto ICR)



BUCUREȘTI, CRAIOVA, BRAȘOV, CONSTANȚA, CÂMPULUNG MUSCEL

Licență / Masterat

PREÎNSCRIERI ONLINE 2026

Feb - Iun

- Științe Economice
- Științe Juridice
- Științe Administrative
- Informatică
- Psihologie
- Pedagogie
- Medicină Veterinară
- Educație fizică și sport
- Kinetoterapie

PREÎNSCRIE-TE ONLINE până la data de 30 iunie 2026, confirmă-ți locul și NU MAI PLĂTEȘTI TAXA DE ADMITERE!

admitere.spiruharet.ro

ÎMPREUNĂ ÎNVĂȚĂM SĂ AVEM SUCCES!

Universitatea Spiru Haret organizează preînscriseri online pentru anul universitar 2026-2027!

2026 este un an special pentru Universitatea „Spiru Haret” – sărbătorește 35 de ani de excelență în educație, tradiție academică și formare a generații de profesioniști de succes.

De ce să alegeți Universitatea „Spiru Haret”?

- Rețea națională de centre universitare în București, Brașov, Craiova, Constanța și Câmpulung Muscel;
- Programe de studiu de #Licență și #Masterat adaptate cerințelor actuale ale pieței muncii;
- Cadre didactice cu experiență academică și practică profesională;
- Cea mai mare și modernă platformă de învățare, BlackBoard, dar și resurse digitale pentru studenți;
- Comunitate academică activă, cu proiecte, stagii și parteneriate educaționale valoroase.

Domenii de studiu: Științe Economice, Științe Juridice, Științe Administrative, Informatică, Psihologie, Pedagogia Învățământului primar și preșcolar, Medicină Veterinară, Educație Fizică și Sport, Kinetoterapie.

- 3 din 4 absolvenți lucrează în domeniul pentru care s-au pregătit.

Fă primul pas spre viitorul tău!

Întră pe admitere.spiruharet.ro, consultă oferta educațională și PREÎNSCRIE-TE ONLINE până la 30 iunie 2026.

Candidații care depun documentele de admitere și susțin admiterea până la data de 31 iulie 2026 sunt scutiți de achitarea taxei de înscriere.

Taxa de înscriere la concursul de admitere pentru studiile universitare de licență și masterat este de 70 de euro. Tot 70 de euro este taxa de înscriere la Colegiul Universitar „Spiru Haret”.

Împreună învățăm să avem succes!

Proiectul „Bursa LICEENII”

Cu ocazia împlinirii a 35 de ani de la înființare, Universitatea Spiru Haret a lansat Proiectul **Bursa LICEENII**, o inițiativă educațională menită să susțină performanța, motivația și orientarea academică a elevilor din clasele a XII-a. Proiectul se înscrie în direcția de responsabilitate educațională a universității și consolidează legătura acesteia cu mediul preuniversitar.

Universitatea Spiru Haret, prin decizia agreată de Consiliul de Administrație al USH și aprobată de conf.univ.dr. Aurelian A. Bondrea, Rectorul USH, va oferi **15 burse integrale de studiu pentru anul universitar 2026 - 2027**, pentru **15 elevi din clasa a XII-a**, la următoarele programe de studii de Licență, Învățământ cu Frecvență (IF):

- **Facultatea de Educație Fizică și Sport:** • Educație fizică și sportivă (IF) – 3 burse • Kinetoterapie și motricitate specială (IF) – 3 burse.
- **Facultatea de Științe Economice București:** • Contabilitate și informatică de gestiune (IF) – 3 burse • Management (IF) – 3 burse.
- **Facultatea de Inginerie și Informatică:** Informatică (IF) – 3 burse.



București, Craiova, Câmpulung Muscel

PREÎNSCRIERI ONLINE 2026

Feb - Iun

Preinscrie-te online până la data de 30 iunie 2026, confirmă-ți locul și nu mai plătești taxa de admitere!

Asistent Medical Generalist
Detectiv Particular

colegiuluniversitar.spiruharet.ro

CONSTRUIM ÎMPREUNĂ CARIERA TAI!

Am broșuța mea!

Mioara VERGU-IORDACHE

Ieri a avut loc prima probă scrisă din cadrul Evaluării Naționale 2026. Limba și literatura română. Am fost curioasă să văd subiectele. Mai bine nu eram! Eu cred că subiectele sunt elaborate de un grup, o comisie, de profesori care cunosc nivelul mediu de pregătire a elevilor, cunosc exigențele programelor, nevoile pieței muncii. Așa cred. Rezultatele încă excepționale ale elevilor români participanți la diverse competiții internaționale m-au făcut să cred că, dincolo de aparențe, școala românească este, încă, școală. Dar să nu divaghez! Am citit subiectele de la proba de Limba și literatura română. Nici literatură, nici limbă, nici creativitate, nici memorie. De ce se mai dă o astfel de probă? Acesta este nivelul copiilor români în vârstă de 14-15 ani? Pentru ce dorim să pregătim tână generație? Ce vrem pentru țara noastră? Cum dorim să trăim? Cum ne valorificăm potențialul? Avem încredere în noi? Ne prețuim valorile? Dar știm care ne sunt valorile? Pe ce criterii ne stabilim modelele? Dar avem modele? Moralitatea este desuetă? Respectul este perimat? Patriotismul este vetust? Noi în ce credem? Credem în ceva?

Politica face multe victime. Democrația, care presupune și rotația cadrelor, căci la noi despre asta este vorba, nu de ideologii, de programe, de țeluri, este înțeleasă ca „pleacă ai noștri, vin ai voștri” și „dacă suntem la putere să profităm, să ne apropiem toate avantajele și beneficiile”. Inclusiv, sau mai ales, de imagine. Eu nu reușesc să decelez scopul, ideea, proiectul pentru România. Ca niște școlari năstrușnici, ne prefacem că ascultăm lecția învățătorilor întru democrație, legalitate, cinste, adevăr, dar, când aceștia pleacă de la catedră, le punem piuneze pe scaun! Și ne amuzăm de isprava noastră! Mi se pare foarte trist că vremelnicii noștri conducători cad... din lac în puț. În fine, departe de mine orgoliul de a socoti că românul este buricul pământului! Dar noi chiar nu mai producem nimic? Înțeleg că material nu putem din cauza „greii moșteniri”, dar cealaltă moștenire, spirituală, culturală, de ce nu ne (mai) ajută? Suntem, permanent, ca la facerea lumii, la un început! Cu fiecare generație, suntem primii care vedem răsăritul și apusul de soare. Nu a fost nimic înainte! Descoperim roata, apa caldă, electricitatea... Aruncăm, în neantul din care am venit, tot ceea ce au făcut generațiile anterioare. Sau ignorăm, cu superioritatea neștiinței!

Vă propun, încă o dată, chiar dacă mă veți socoti patetică, un exercițiu: să ne facem fiecare un inventar al valorilor în care credem, să identificăm modelele pe care ne-ar plăcea să le urmărim, să schițăm portretul societății în care vrem să trăim noi și, mai ales, copiii noștri, să facem portretul robot al celor pe care i-am vrea lideri. Să ignorăm politica și pe politicienii de astăzi! Să înțelegem ce înseamnă să fii român.

Adică să ne facem o Evaluare Națională, cu subiecte serioase, cu soluții pentru prezentul și mai ales viitorul nostru. Să ieșim din carapacea broșuței țestoase carnivore și să coborâm din cocotier. (Unele dintre „personajele” principale ale textelor de la EN)

BAFTĂ!

EVALUAREA NAȚIONALĂ

Evaluarea Națională pentru absolvenții clasei a VIII-a (EN VIII 2026) a început luni,

- 22 iunie, cu proba scrisă la Limba și literatura română și continuă potrivit calendarului publicat de Ministerul Educației și Cercetării;
- 24 iunie – Matematică
- 26 iunie – Limba și literatura maternă
 - 1 iulie – afișarea rezultatelor inițiale
- 2-3 iulie – vizualizarea lucrărilor scrise/ depunerea contestațiilor
 - 8 iulie – afișarea rezultatelor finale

Săptămâna Porților Deschise la Grădinița „Prietenii Mei”



Grădinița Prietenii Mei

VINO SĂ DESCOPERI LUMEA NOASTRĂ!

SĂPTĂMÂNA PORȚILOR DESCHISE

22 - 26 Iunie

09:00 - 16:00

Ateliere | Tur ghidat | Q&A

021 222 4642 | Bd. Metalurgiei 87, sector 4

În perioada 22-26 iunie, între orele 09:00 și 16:00, sunt deschise larg porțile - Bd. Metalurgiei nr. 87, Sector 4, la câteva minute de stația de metrou Dimitrie Leonida -, pentru a descoperi o unitate ACREDITATĂ, concepută special pentru dezvoltarea armonioasă a celor mici!

Ce vă așteaptă?

- Ateliere interactive pentru copii
 - Activități demonstrative din programul zilnic
 - Tur ghidat al spațiilor educaționale
 - Sesiune Q&A pentru părinți
- Sunați la 021 222 4642 / 021 455 10 46 sau trimiteți un mesaj în privat pentru programare!

Gândirea economică internațională la Editura Fundației „România de Măine”

Dani Rodrik: „Distribuirea prosperității într-o lume în scindare”, 2026

Editura Fundației „România de Măine” a lansat miercuri 3 iunie 2026, la Salonul de carte *Bookfest*, cartea celebrului economist american Dani Rodrik „Distribuirea prosperității într-o lume în scindare”, apărută în colecția „Probleme Economice Fundamentale”. Volumul beneficiază de traducerea profesionistă a lui Dragoș Ciocăzan, directorul Editurii FRM.

Despre autor

Dani Rodrik, născut la 14 august 1957 în Turcia, este un economist american specializat în economie internațională, economie politică, politici publice pentru dezvoltare, fiind în același timp un susținător ale economiei verzi. A absolvit colegiul în Istanbul, după care a finalizat cu rezultate excepționale colegiul Harvard în 1979. Ulterior a absolvit un master la Princeton în 1981 și doctorat tot la Princeton, cu o temă referitoare la teoria bogăției, comerț și politica ratelor de schimb. A fost co-editor *la Review of Economics and Statistics*. Este *Doctor Honoris Causa* al Universității Erasmus din Rotterdam din 8 noiembrie 2019 și membru al *Academiei Pontificale de Științe Sociale* din 21 ianuarie 2020.

Despre conținutul cărții

Cartea „Distribuirea prosperității într-o lume în scindare” cuprinde o introducere, opt capitole plus secțiuni dedicate Mulțumirilor, Notelor și Indexului.

Sărăcia, sprijinirea clasei de mijloc, ca o garanție a democrației, și dezvoltarea eficientă a economiei verzi sunt obiective asumate de autor pentru această carte.

Introducerea: „*În căutarea democrației, prosperității, sustenabilității*” este o adevărată fereastră deschisă spre conținutul cărții și spre provocarea intelectuală a noilor concepte și teorii pe care le propune autorul. În principal, în această introducere, Dani Rodrik arată de ce sunt importante pentru omenire toate cele trei obiective enunțate. Ne atenționează că nu sunt dezirabile soluțiile care converg spre unu dintre obiective, dar ne îndepărtează mult de celelalte. Nu sunt utile nici strategiile care reușesc să ne apropie de două dintre obiective, dar ne îndepărtează de al treilea.

Conținutul de bază este organizat, așa cum am menționat deja, pe opt capitole: „*Înfruntând tripla provocare*”, „*Eșecurile hiperglobalizării*”, „*Realizarea tranziției verzi*”, „*Construind o economie a locurilor de muncă bune*”, „*Promovarea creșterii economice în vederea reducerii sărăciei*”, „*O paradigmă <productivistă>*”, „*Regândirea globalizării*”, „*A new progressive Agenda*”.

Cartea „Distribuirea prosperității într-o lume în scindare” reprezintă o continuare firească a creației de până acum a marelui economist Dani Rodrik. Este prezentată o viziune originală de soluționare a marilor probleme economice și sociale ale omenirii din prezent. Autorul reușește să ne convingă, cu argumente pertinente și un limbaj adecvat, că problemele selectate sunt chiar cele mai importante la acest moment al istoriei omenirii. Deși originală, viziunea lui Rodrik nu intră nici la categoria celor „*de catedră*”, cu atât mai puțin a celor „*pentru bibliotecă*” și în nici un caz a celor „*non-conformiste*”. Conține o serie de idei

economice politice (*economics* în varianta anglo-saxonă). Deschiderea spre economia internațională este făcută într-o manieră inedită, deoarece nu se mărginește la fluxurile globale și la mecanismele internaționale de tranzacționare. Cartea merge către exemple din economiile naționale, cu problemele structurale, de infrastructură, sociale sau de mediu specifice. Merită apreciată ponderarea adecvată a problematicii, prin păstrarea la loc de frunte a studiilor de caz ale liderilor actuali, SUA și China, dar fără neglijarea țărilor de pe diferite continente cu specificul lor local.

multitudine de sisteme informaționale pe care le-a grupat în jurul conceptelor forte tratate: sărăcie, democrație, sustenabilitate.

Din punct de vedere *doctrinar* nu este nici în cadrul sistemelor de gândire clasice (liberal, socialist-intervenționist, suveranist etc), nici împotriva lor. Cred că face parte din categoria de gânditori care doresc corectarea unor concepte ale sistemelor consacrate pe baza unor realități care le contrazic bazele, de regulă, fie ipotezele, fie concluziile. Atunci când identifică astfel de situații le menționează clar și fără ocolișuri. De exemplu, observă că în China stimularea producției agricole a fost posibilă prin utilizarea instrumentelor eficiente ale pieței, dar fără proprietate privată, așa cum prevede doctrina liberală clasică. Țăranii au primit terenurile în arendă pe durate lungi sau foarte lungi de timp, ceea ce i-a făcut să acționeze similar proprietarilor. Iar rezultatele pozitive s-au văzut și nu pot fi contestate. Sunt consemnate și alte decuplări importante între faptele și datele înscrise în sistemele informaționale valide și logica doctrinelor consacrate.

Merită câteva precizări despre modul cum abordează Dani Rodrik „*globalizarea*”, problemă de mare interes a zilelor noastre. Nu este un oponent al globalizării. În câteva locuri face trimitere la avantajele economice pe care le aduce comerțul liber inclusiv pentru cei săraci. Dar subliniază o realitate faptică: majoritatea cetățenilor lumii nu mai sunt de acord cu actuala formă, a hiper-globalizării. În consecință, autorul propune regândirea și proiectarea mecanismelor specifice globalizării, astfel încât acestea să poată fi acceptate de toate țările lumii.

Despre evenimentul de lansare

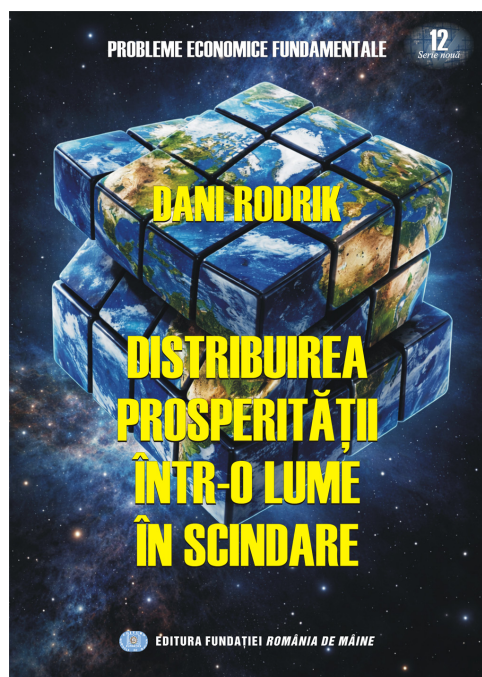
În afara referințelor la conținutul cărții, la lansarea din 3 iunie 2026, a fost menționată buna receptare a cărții domnului Dani Rodrik în SUA și în afara ei, existând deja traduceri într-un număr important de țări.

Concluzii

Recomandăm cartea „Distribuirea prosperității într-o lume în scindare” scrisă de Dani Rodrik în principal pentru înțelegerea marilor probleme ale lumii, dar și pentru a avea speranța că există căi concrete de progres și dezvoltare în interesul mării majorități a locuitorilor planetei noastre. Cititorii să nu-și facă probleme: cartea este scrisă și tradusă impecabil, într-un limbaj simplu, ușor de înțeles de către cititori și adecvat subiectelor tratate.

Lectură plăcută!!!

Conf.univ.dr. Aurelian Virgil BĂLUȚĂ
Membru în Consiliul Științific al Editurii
Fundației „România de Măine”



Distribuirea prosperității într-o lume în scindare. Dani Rodrik.

Combaterea schimbărilor climatice, salvarea democrației și eradicarea sărăciei sunt provocări globale urgente, însă liderii lumii continuă să adopte politici învechite care se concentrează pe unul dintre ele, în timp ce agravează compromisurile dintre fiecare dintre ele. *Distribuirea prosperității într-o lume în scindare* arată cum națiunile lumii pot atinge toate cele trei obiective. Dani Rodrik oferă o nouă viziune îndrăznească asupra globalizării, una în care accelerăm tranziția verde pentru a obține o planetă sustenabilă, sprijinim clasa de mijloc pentru a restabili fundamentele democrației și accelerăm revitalizarea economică în lumea în curs de dezvoltare pentru a pune capăt sărăciei. Valul crescând al

autoritarismului a demonstrat incapacitatea noastră de a atenua anxietățile economice. Naționalismul economic a ridicat spectrul unui protecționism sporit și al perspectivelor de deteriorare a creșterii economice. Iar automatizarea și alte tehnologii noi au subminat avantajele forței de muncă necalificate și cu costuri reduse în industria prelucrătoare și industrializarea orientată spre export. Rodrik dezvoltă cum putem restabili prosperitatea prin noi forme de acțiune public-privată colaborativă – pentru a promova energiile regenerabile și industriile verzi, locurile de muncă pentru clasa de mijloc și productivitatea sporită în serviciile care absorb forța de muncă –, chiar și în absența cooperării globale. El explică de ce acest nou tip de globalizare trebuie să recunoască și dorința legitimă a guvernelor de a-și urmări interesele economice, sociale și de securitate în mod autonom.

pe care le găsim la numeroși alți economiști, din SUA, din Europa sau de pe alte continente, inclusiv din România. Avem de fapt o combinație inedită de idei, mai mult sau mai puțin originale, incluse însă într-un sistem de gândire unic, în care argumentația originală se bazează foarte mult pe fapte.

Cartea se încadrează la categoria *economie internațională, teoria creșterii economice, dezvoltare durabilă* sau

Prin modul de abordare original, *autorul s-a bazat în principal pe fapte*. În textul cărții chiar a menționat că dorește să genereze o teorie pe bază de fapte, nu să prezinte fapte care să justifice teorii deja elaborate. Iar Dani Rodrik chiar a reușit să strângă o listă importantă de evenimente care să stea la baza doctrinei sale de dezvoltare. Putem spune că a cules date relevante pentru studiul său dintr-o



Opinia
națională

ISSN 1221-4019
ISSN 1841-4265 (online)
www.opinianaționala.ro
www.facebook.com/opinianaționala

Strada Fabricii nr. 46G, sector 6, București
Telefon/fax: 021 316 97 91
Centrală: 021 316 97 85, 021 316 97 86, 021 316 97 87,
interior 168
e-mail: opinia@spiruharet.ro

TEHNOREDACTARE: Vasilichia Dinu

Stimați cititori,

Dorim să fiți partenerii noștri în elaborarea publicației *Opinia națională*. De aceea, vă adresăm invitația de a ne transmite opinii, informații, idei de larg interes național, pe care să le publicăm în edițiile viitoare. Așteptăm cu interes și propuneri privind conținutul publicației.

REVISTA OPINIA NAȚIONALĂ

este editată de

FUNDAȚIA ROMÂNIA DE MĂINE

Tiparul executat de

TIPOGRAFIA FUNDAȚIEI
ROMÂNIA DE MĂINE

Răspunderea
pentru conținutul
textelor publicate
aparține autorilor.



ISO 9001 certificat nr. 639C

Facultatea de Științe Juridice și Științe Economice Constanța

Festivitatea de absolvire a promoției 2026, licență, programul de studii *Drept*

„Adresăm tuturor absolvenților calde felicitări pentru rezultatele obținute și le urăm succes în continuarea carierei profesionale!

Mulțumim, de asemenea, cadrelor didactice, familiilor și tuturor celor care au susținut absolvenții pe parcursul acestor ani.

Felicitări, promoția 2026! Vă urăm o carieră plină de realizări, ghidată de principiile dreptății și ale integrității profesionale!”



Facultatea de Psihologie și Științele Educației Brașov

Promoția 2026 – o generație care a lăsat lumină în urma ei

„Nu am închis doar un capitol. Promoția 2026 va rămâne în memoria noastră ca o generație vie, curajoasă și profund umană. Oameni care au știut să învețe, să construiască, să se susțină unii pe alții și să transforme anii de facultate în prietenii, emoții și experiențe care vor rămâne pentru totdeauna.

Au trecut prin examene, provocări, emoții și visuri, dar mai ales au lăsat în urmă ceva rar: energie bună, respect, implicare și o amprentă autentică asupra comunității universitare haretiste.

Cursul festiv și banchetul nu au fost doar momente de sărbătoare, ci dovada că fiecare final frumos poartă în el începutul unui drum extraordinar.

Dragi absolvenți, să nu uitați niciodată cine ați devenit aici.

Mergeți mai departe cu încredere, cu demnitate și cu aceeași lumină pe care ați adus-o în această generație.

Unele generații trec prin universitate.

Promoția 2026 a rămas în sufletul ei.”



Educația financiară – o investiție pentru viitor

Conf.univ.dr. Cristina NĂFTĂNĂILĂ

Facultatea de Științe Economice din Câmpulung și Colegiul Terțiar Nonuniversitar „Spiru Haret” au avut plăcerea de a găzdui, vineri, 19 iunie 2026, în Sala 1.1 Master, o întâlnire dedicată educației financiare, susținută de reprezentanții Băncii Transilvania.

Invitații noștri, domnul Dan Zărnescu, Director al Sucursalei Banca Transilvania Câmpulung, și doamna Claudia Georgescu, Director Adjunct Retail Banca Transilvania Pitești, au discutat cu studenții, masteranzii și elevii Colegiului despre importanța dezvoltării competențelor financiare și profesionale într-o societate aflată într-o continuă schimbare.

În cadrul prezentării au fost abordate teme de actualitate privind adaptarea la cerințele pieței muncii, dezvoltarea continuă, luarea deciziilor financiare responsabile și rolul educației financiare în construirea unui viitor profesional solid. De asemenea, au fost prezentate inițiativele educaționale derulate de Banca Transilvania pentru susținerea tinerilor în procesul de formare și integrare pe piața muncii.

Mesajul transmis participanților a fost unul inspirațional: „succesul nu este întâmplător, ci rezultatul învățării continue, al perseverenței și al alegerilor făcute cu responsabilitate”.



Mulțumim reprezentanților Băncii Transilvania pentru profesionalismul și informațiile valoroase oferite comunității academice, studenților și elevilor noștri!



ULTIMUL CLOPOȚEL



Vineri, 19 iunie 2026, am avut bucuria de a participa la festivitatea de absolvire a Promoției 2026 - Facultatea de Științe Economice Câmpulung și a Colegiului Terțiar Nonuniversitar „Spiru Haret” Câmpulung.

Conf.univ.dr. Cristina NĂFTĂNĂILĂ: „De fiecare dată când o nouă generație își ia rămas-bun de la anii de studiu, retrăiesc aceeași emoție și aceeași bucurie de a fi ales una dintre cele mai frumoase profesii: aceea de profesor.

Privesc cu recunoștință spre anii petrecuți la catedră și sunt mândră că am avut privilegiul de a contribui, alături de colegii mei, la formarea atâtor generații de absolvenți, oameni care vor duce mai departe cunoștințele, valorile și experiențele dobândite în anii de studiu.

Cred cu tărie că educația nu înseamnă doar informații și examene, ci și încredere, sprijin, modele și încurajarea fiecărui tânăr de a-și descoperi propriul drum.

Dragi absolvenți ai Promoției 2026, vă felicit pentru munca, perseverența și curajul de a merge mai departe! Vă doresc să aveți încredere în voi, să nu încetați niciodată să învățați și să păstrați mereu în suflet valorile care vă vor călăuzi în viață.

Vă mulțumesc pentru toate lecțiile frumoase pe care, la rândul vostru, mi le-ați oferit de-a lungul timpului.

La mulți ani, Promoția 2026!

Fie ca fiecare sfârșit să fie începutul unor noi și frumoase împliniri!”



ȘCOALA MODERNĂ PRIN LECTURĂ: INCLUZIUNE, DIVERSITATE ȘI BUNĂSTAREA COPILULUI (Brindisi 2026)



Cele mai recente evoluții din sfera cercetării socio-educative au reusit să discute statutul lecturii, ridicând-o de la nivelul unei simple deprinderi instrumentale la cel de pilon strategic pentru incluziunea sistemică și construirea rezilienței emoționale în mediul școlar global. Această turnură conceptuală a constituit nucleul dur al dezbaterilor din cadrul **Conferinței Internaționale „La scuola moderna attraverso la lettura: inclusione, diversità e benessere del bambino” / „Școala modernă prin lectură: incluziune, diversitate și bunăstarea copilului”**, desfășurată în perioada **12-14 iunie 2026**.

Manifestarea științifică, organizată în format hibrid – îmbinând sesiunile virtuale globale cu atelierelor desfășurate fizic în Brindisi, Italia (Via Porta Lecce 33) – a reprezentat un model de cooperare academică internațională, reunind instituții de prestigiu precum EdX Global (România/India), Alleanza dei Formatori per l'Educazione e l'Amministrazione (AFEA Italia), Alianța Consultanților Educaționali Inovativi (România), Global Future Foundation (Bangladesh), Colegiul Universitar „Spiru Haret” (România), Institutul de Cercetări, Politici și Evaluare în Educație (APDP România) alături de parteneri strategici din rețeaua de formare continuă, respectiv, Casa Corpului Didactic Neamț și Casa Corpului Didactic Sibiu.

Societatea contemporană traversează o perioadă caracterizată de schimbări accelerate, globalizare, dezvoltare tehnologică și o accentuată diversificare a contextelor culturale, transformări profunde ce influențează în mod direct sistemele educaționale, determinând o reconsiderare radicală a obiectivelor, curriculumului și metodelor didactice clasice. Conceptul de „școală modernă” depășește definitiv dimensiunea strict instructivă sau academic-utilitară. Ea se redefiniște ca un ecosistem flexibil, destinat dezvoltării integrale a copilului, promovării echității sociale și consolidării valorilor democratice fundamentale.

Unul dintre instrumentele de rezistență și regenerare ale acestui proces este lectura. Lectura constituie o experiență culturală, emoțională și socială totală. Prin intermediul ei, copilul nu doar că descoperă lumea înconjurătoare, dar își structurează gândirea critică, își nuanțează limbajul interior și învață să decodifice și să respecte perspective existențiale radical diferite de propria sa experiență de viață.

În ultimele decenii, cercetările avansate din domeniul psihologiei educației și al neuroștiințelor au adus dovezi empirice solide cu privire la impactul lecturii asupra arhitecturii cerebrale. S-a demonstrat că lectura timpurie și constantă stimulează semnificativ dezvoltarea complexă a limbajului, optimizarea funcțiilor executive (atenția selectivă, memoria de lucru, autocontrolul), creativitatea și inteligența emoțională. În paralel, literatura destinată publicului tânăr oferă un teren propice pentru abordarea non-invazivă și reflexivă a unor teme delicate și acute: diversitatea culturală, incluziunea socială, acceptarea alterității și gestionarea constructivă a crizelor emoționale. Lectura devine puntea de legătură ideală între dimensiunea cognitivă și cea afectivă a educației, un liant capabil să configureze un climat școlar pozitiv, empatic și incluziv.

În strânsă legătură cu această dinamică, conceptul de bunăstare a copilului (*child well-being*) a migrat de la periferia discuțiilor administrative direct în centrul politicilor educaționale internaționale. Organizațiile de profil (precum UNESCO sau OECD) subliniază constant că succesul școlar pe termen lung nu poate fi dissociat de sănătatea emoțională a elevului, de sentimentul său de apartenență la grup și de calitatea interacțiunilor de la clasă. Lectura facilitează organic toate aceste coordonate, oferind copiilor ocazia de a explora conflicte interne, traume, dileme morale și soluții reziliante în interiorul unui cadru simbolic, profund securizant din punct de vedere psihologic.

Școala modernă și paradigma educației incluzive

Educația modernă se fundamentează pe axioma etică și legislativă conform căreia fiecare copil, fără nicio discriminare, are dreptul la o educație de calitate, adaptată nevoilor, ritmului și particularităților sale specifice de dezvoltare. În acest sens, conceptul de incluziune parcurge o mutație semantică esențială: el nu se mai reduce strict la integrarea mecanică a copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în clasele de masă, ci migrează spre recunoașterea, respectarea și valorizarea diversității sub toate fațetele sale – culturală, lingvistică, socială, etnică, economică și individuală.

Conform directivelor UNESCO, educația incluzivă reprezintă un proces continuu de identificare și eliminare a barierelor arhitecturale, atitudinale și curriculare care limitează prezența, participarea și succesul tuturor elevilor în procesul de învățare. Implementarea acestei paradigme reclamă restructurări de profunzime la nivelul designului curricular și al metodelor de predare-învățare-evaluare.

Activitățile de la clasă trebuie proiectate în așa fel încât să stimuleze cooperarea, auto-reflexia și libertatea de exprimare. Din această perspectivă, lectura oferă un instrument didactic excepțional. Textele literare selectate pe principii pluriculturale permit explorarea unor traiectorii biografice diverse, demontând din interior stereotipurile de gen, rasă sau statut social și diminuând prejudecățile sedimentate în mediul familial sau comunitar. Discutarea ghidată a textului transformă lectura într-un exercițiu de dobândire a competențelor interculturale, absolut necesare supraviețuirii armonioase într-o societate pluralistă.

Pe de altă parte, lectura incluzivă are capacitatea operațională de a estompa decalajele suferite de copiii proveniți din medii socio-economice vulnerabile sau care prezintă dificultăți specifice de învățare (cum ar fi dislexia). Prin strategii de diferențiere pedagogică – precum adaptarea nivelului de complexitate textuală, utilizarea literaturii de tip *High-Low* (interes ridicat, vocabular controlat), folosirea albumelor ilustrate (*picture books*), lectura partajată în perechi și integrarea tehnologiilor asistive de tip text-to-speech – școala modernă garantează un acces echitabil, democratic, la experiențe estetice și cognitive de înalt nivel.

Lectura ca instrument al dezvoltării cognitive și emoționale

Abordată din unghi psihopedagogic, lectura se relevă drept una dintre cele mai complexe și solicitante activități neuro-cognitive umane. Ea nu presupune doar simpla decodificare a grafemelor, ci o suită de macro-procese intelectuale superioare: interpretare hermeneutică, anticipare logică, analiză contextuală, inferență și evaluare critică.

Cercetările imagistice din neuroștiințe demonstrează că actul cititului activează și restructurează rețele neuronale extinse, localizate în ambele emisfere cerebrale, arii responsabile nu doar de procesarea limbajului (zona Broca și zona Wernicke), ci și de memorie, imaginație vizuală și rețelele de control executiv. Copiii imersați în medii bogate în stimuli literari prezintă un volum al materiei cenușii crescut în zonele de asociație, fapt corelat direct cu un vocabular receptiv și activ extins, competențe superioare de argumentare sintactică și, implicit, performanțe academice net superioare la toate disciplinele de studiu.

Dincolo de vectorul strict cognitiv, lectura guvernează profund dezvoltarea inteligenței emoționale a elevilor. Literatura funcționează ca un simulator de realitate virtuală pentru psihic, oferind hărți textuale pentru trăiri interioare complexe și adesea copleșitoare: • **Frica și Anxietatea.** Externalizate prin intermediul parcursului unui personaj, devenind astfel analizabile și gestionabile. • **Tristetea și Doliul.** Oferă un ecran simbolic pentru proiecția propriilor pierderi sau dezamăgiri. • **Furia și Gelozia.** Analizate din perspectiva consecințelor narative, ajutând la înțelegerea cauzalității comportamentale.

Prin identificarea empatică cu protagonistul, copilul parcurge un proces de alfabetizare afectivă: învață să își numească propriile stări, să le recunoască la ceilalți și să își autoregleze reacțiile fizice și comportamentale.

Un loc aparte în cercetările recente îl ocupă demonstrarea legăturii cauzale dintre lectura de ficțiune și amplificarea empatiei cognitive (capacitatea de a adopta perspectiva mentală a celui alt) și a teoriei minții (*Theory of Mind*). Cititorii constanți de literatură narativă manifestă o acuratețe sporită în decodificarea stărilor mentale ale celor din jur, abilitate care se traduce direct, la nivelul microclimatului școlar, prin reducerea incidenței comportamentelor de tip *bullying*, diminuarea agresivității verbale și creșterea actelor de suport social și cooperare spontană între elevi. Din acest motiv, școala modernă refuză să mai izoleze lectura în interiorul orelor de limbă și literatură, transformând-o într-o practică transversală, transdisciplinară. Jurnalele reflexive de lectură, cercurile de lectură bazate pe negocierea sensului, dezbaterile pe marginea dilemelor morale ale personajelor și lectura expresivă sunt integrate activ în dinamica tuturor ariilor curriculare, inclusiv în cadrul disciplinelor din spectrul socio-uman sau științific.

Această ultimă dimensiune, cea terapeutică, fundamentează pe mecanismele de proiecție, identificare și catharsis, explică expansiunea contemporană a biblioterapiei clinice și de dezvoltare, precum și a storytelling-ului terapeutic în mediul educațional. Poveștile metaforice permit copiilor să abordeze traume, frici sau conflicte intrafamiliale grave fără a activa mecanismele de apărare ale eului, oferindu-le în schimb scenarii adaptative și soluții reziliante aplicabile în viața reală. Într-o epocă marcată de suprasaturare informațională și de fragmentare a atenției din cauza ecranelor, lectura profundă (*deep reading*) rămâne printre puținele instrumente capabile să cultive răbdarea cognitivă, concentrarea de lungă durată și conexiunea autentică cu propriul sine.

Școala modernă prin lectură în dezbaterile academice internaționale. Lectura ca instrument cognitiv și dinamică curriculară.

Moderate de un colectiv academic pluridisciplinar alcătuit din conf. univ. dr. Sebastian Chirimbu, Dott. Maria Tilica, dipl. prof. Ermina Răescu și prof. drd. Atena Ilie, sesiunile de deschidere ale conferinței au fixat coordonatele epistemice ale evenimentului: imperativul redefinirii radicale a actului lecturii în plin secol XXI. Într-o eră marcată profund de asaltul digitalizării de masă și de emergența algoritmilor de Inteligență Artificială în educație – dinamică analizată în detaliu de experți internaționali precum Nada Chabir Mrabet (Tunisia) –, congresele științifice de acest tip nu mai sunt simple platforme de prezentare teoretică, ci devin nuclee vitale pentru configurarea și coagularea unor comunități de învățare autentice, idei susținute empiric și de Dott. Loredana Luison Marco (AFEA Italia).

Analizată strict sub unghi cognitiv, lectura la nivelul ciclului gimnazial încetează să mai fie receptată ca o operațiune liniară de decodare. După cum a demonstrat prof. Claudia Feldrihan (IȘJ Bistrița-Năsăud/Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” Bistrița), lectura critică funcționează ca un instrument major de structurare a schemelor de gândire logică și formală ale preadolescentului.

Cu toate acestea, realitatea școlară cotidiană relevă o tensiune profundă între axa normativă (programa rigidă, standardizată) și axa afectivă (nevoile de dezvoltare ale elevului). Conferința a analizat această dihotomie prin intermediul a două perspective complementare:

• **Exigențe curriculare vs. Nevoi psihologice.** Prof. Valentin Mereoru (Liceul Tehnologic „Nikola Tesla”, București) a radiografiat decalajul adesea dramatic dintre imperativele cantitative ale curriculei oficiale și nevoile strict psihologice și de dezvoltare ale elevilor de azi, avansând propuneri concrete pentru reevaluări structurale de fond și linii de intervenție adaptate.

• **Obligație școlară vs. Fascinație estetică.** Profesorii Mirela Maria Iancu (Liceul Teoretic „Onisifor Ghibu” și directorul CCD Sibiu) și Nicoleta Elena Maier (metodist, CCD Sibiu) au chestionat critic limitele pedagogiei tradiționale coercitive. Domniile lor au demonstrat, pe baza datelor de teren, că mutarea accentului de pe „lectura ca datorie/obligație” pe „lectura ca fascinație și opțiune liberă” reprezintă unicul mecanism valid pentru retenția pe termen lung a tinerilor în interiorul galaxiei Gutenberg.

Incluziunea, securitatea emoțională și managementul clasei

Un alt pilon epistemic major al manifestării internaționale a vizat reconceptualizarea lecturii prin lentila echității sociale și a managementului incluziv al clasei. Într-un mediu școlar modern, configurat pe principii eterogenității, lectura incluzivă depășește granițele filologice și se instituie ca o veritabilă punte culturală, socială și identitară, aspect susținut în prezentările realizate de prof. Voica Tache, prof. Cătălina Pegulescu și prof. Agnes Costea (Școala Gimnazială „Sf. Andrei”, Slobozia). Această abordare nu doar că facilitează din punct de vedere tehnic integrarea școlară a copiilor proveniți din medii socio-economice precare, minorități etnice sau grupuri marginalizate, dar devine o condiție obligatorie pentru generarea stării de bine (*well-being*) la nivel de grup.

Dimensiunea afectivă a procesului de învățare a primit o fundamentare teoretică consistentă prin lansarea și discutarea paradigmei „**Școlii siguranței emoționale**”, structurată de prof. dr. Florina Teodora Biculescu (director, Liceul Tehnologic Topoloveni, Argeș). Argumentul central rezidă în faptul că nicio achiziție cognitivă de profunzime nu se poate consolida în condiții de stres, anxietate de performanță sau insecuritate relațională. În acest context, literatura de calitate oferă scenarii clinice sigure, distanțate simbolic, prin intermediul cărora elevii își pot procesa traumele personale, fricile sau anxietățile sociale, deprinzând tehnici fundamentale de reziliență și empatie socială.





Această viziune integrativă își găsește aplicabilitatea de-a lungul întregului parcurs educațional, începând cu educația timpurie – unde prof. Anita Cucer (director, Grădinița cu Program Prelungit „Frații Grimm”, Sibiu) a demonstrat importanța strategică a echilibrului emoțional și relațional în primii ani de viață ai copilului – și continuând cu managementul strategic al clasei de elevi prin tehnici de incluziune cotidiană, analizate de prof. Alemănuța Toader (Metodist CCD Sibiu / Școala Gimnazială Cristian).

În interiorul acestui peisaj extrem de complex, rolul educatorului este complet redefinit. Prof. drd. Eduard Andrei Vasile (Liceul Teoretic „Victoria” / Centrul de Excelență București) a demontat din punct de vedere teoretic și metodologic falsa dihotomie dintre „profesor” (livrator de conținuturi) și „pedagog” (formator de caractere și consilier), subliniind faptul că profesorul modern trebuie să își asume ambele roluri în mod simultan și indisolubil pentru a asigura un management al clasei cu adevărat eficient. De altfel, prof. drd. Atena Ilie (Alianța Consultanților Educaționali Inovativi / Școala Doctorală a Universității de Stat „Ion Creangă” din Chișinău) a concluzionat că lectura trebuie analizată științific ca un veritabil vector de forță al incluziunii generale și al dezvoltării socio-educative de ansamblu.

Dimensiunea aplicată:

Corelația transgenerațională și atelierul practic

Dezbaterile teoretice din cadrul conferinței au beneficiat de o extensie aplicată remarcabilă, demonstrându-se empiric faptul că rețelele de suport educațional construite în jurul cărții posedă virtutea de a unifica generații, comunități și culturi aparent divergente (idee susținută de cercetările colective prezentate de prof. Victor Gabriel Dumitru de la Școala Gimnazială Nr. 13 București, alături de prof. dipl. ing. Ermina Carmen Răescu și prof. Cristina Andreescu). Totodată, a fost validat științific rolul crucial pe care educația non-formală îl joacă în sprijinirea celei formale, în special în ceea ce privește formarea competențelor transversale și a celor de literatură timpurie (prof. Viorel Badea, Școala Gimnazială Nr. 3 Slobozia).

Sintetizarea și transpunerea acestor modele teoretice în ghiduri de bune practici direct aplicabile la clasă s-au realizat în cadrul celei de-a treia zi a conferinței, prin organizarea a două workshop-uri naționale și internaționale cu prezență fizică în Brindisi. Aceste ateliere au funcționat ca laboratoare de design pedagogic, structurate astfel:

Workshop	Focus Metodologic	Obiectiv Operațional
Workshop 1	Cartea ca spațiu al dialogului educațional: lectură, diversitate și incluziune în școala contemporană.	Identificarea și aplicarea tehnicilor concrete prin care textul literar devine instrument de mediere interculturală și incluziune a elevilor vulnerabili în clase eterogene.
Workshop 2	Lectura – punte între culturi și generații: bune practici pentru o educație modernă	Schimbul transfrontalier de strategii didactice interactive, bazate pe storytelling și dramatizare, destinate revitalizării interesului pentru lectură în rândul nativilor digitali.

Concluzii

Reflecția academică propusă de conf. univ. dr. Sebastian Chirimbu, îmbogățită de contribuțiile specialiștilor reuniți la Conferința Internațională de la Brindisi din iunie 2026, demonstrează că reforma profundă a școlii moderne nu este, în esență, o problemă ce ține exclusiv de reconfigurarea infrastructurii tehnologice sau de digitalizarea accelerată a suporturilor de curs. Ea reprezintă, înainte de toate, o schimbare radicală de paradigmă culturală și umanistă.

Lectura, scoasă din chinul clișeu al obligativității școlare mecanice și redimensionată conceptual ca vector central al incluziunii, al respectului pentru diversitate și al managementului stării de bine, reprezintă cea mai eficientă, testată și sustenabilă strategie de umanizare și optimizare a actului educațional global. Școala modernă prin lectură nu își propune să standardizeze performanțe, ci să ofere fiecărui copil o „fereastră” deschisă către lume și o „oglină” clară în care să își descopere și să își cultive propria umanitate.

„Puterea cărții în educație constă în capacitatea ei unică de a deschide ferestre flexibile către alteritate, către înțelegerea profundă a celuilalt, dar și către cartografierea universului interior, ascuns, al copilului.”

Conf. univ. dr. Sebastian CHIRIMBU
Facultatea de Psihologie și Științele Educației,
Universitatea „Spiru Haret” București

Colegiul Universitar „Spiru Haret”

Donează sânge, salvează o viață!

Colegiul Universitar „Spiru Haret” organizează periodic, sub coordonarea prof. PIIP Ionela Ionescu, campanii umanitare de donare de sânge.

Acest proiect de suflet prinde viață de fiecare dată datorită implicării deosebite a elevilor de la calificarea profesională de Asistent Medical Generalist, absolvenților și a tuturor celor care înțeleg că sprijinul pentru pacienți începe direct în centrele de transfuzie.

Cea mai recentă mobilizare a avut loc pe 13 iunie la Centrul de Transfuzie Sanguină București, o zi specială în care am marcat prin fapte concrete „Ziua Mondială a Donatorilor de Sânge”.

„Mulțumim tuturor celor care au ales să fie alături de persoanele aflate în momente critice. Prin acest gest simplu, dar cu un impact uriaș, ați adus speranță în spitale și ați oferit o nouă șansă celor a căror viață depinde de o transfuzie.”

Fii parte din lanțul solidarității. Donează sânge și oferă o șansă la viață celor care au nevoie!



Comunicarea empatică – fundamentul relației terapeutice

Am avut bucuria de a susține, în cadrul Colegiul Universitar „Spiru Haret”, un curs dedicat unuia dintre cele mai importante aspecte ale profesiei de asistent medical: comunicarea empatică cu pacientul.

Într-o perioadă în care tehnologia și performanța medicală evoluează permanent, nu trebuie să uităm că primul act terapeutic este adesea un cuvânt spus cu respect, o privire care inspiră încredere sau disponibilitatea de a asculta. Empatia nu înseamnă doar a înțelege suferința celuilalt, ci și a crea un spațiu în care pacientul se simte în siguranță, valorizat și sprijinit.

În cadrul întâlnirii am discutat despre rolul comunicării în construirea relației terapeutice, despre barierele care pot apărea în interacțiunea cu pacienții și familiile acestora, precum și despre strategiile prin care viitorii profesioniști

din domeniul sănătății pot transforma actul medical într-o experiență mai umană și mai eficientă.

Un bun specialist nu se remarcă doar prin competențele sale tehnice, ci și prin capacitatea de a oferi speranță, de a explica, de a asculta și de a fi alături de pacient în momentele dificile. În fond, oamenii pot uita anumite proceduri sau explicații, dar își vor aminti întotdeauna felul în care au fost tratați.

Le mulțumesc studenților pentru implicare, întrebările pertinente și deschiderea către dialog. Sunt convins că viitorul sistemului medical are nevoie de profesioniști care să îmbine excelența profesională cu empatia, responsabilitatea și respectul pentru demnitatea umană.

„Înainte de a trata o boală, trebuie să întâlnim omul care o poartă.” (Conf.univ.dr. Sebastian CHIRIMBU)



ACS Universitar USH este pregătit pentru provocările verii!

Echipa ACS Universitar USH a obținut rezultate remarcabile la *Internationaler Basler Cup* – Basel, Elveția 2026: • locul IV în clasamentul general pe medalii, într-o competiție internațională de nivel ridicat, alături de cluburi și selecționate naționale din mai multe țări.

• 6 medalii de aur; • 2 medalii de argint; • 3 medalii de bronz
Această performanță este rezultatul muncii susținute, al disciplinei, al perseverenței și al spiritului de echipă demonstrate de sportivii noștri în fiecare zi de antrenament și în fiecare cursă. Felicitări tuturor sportivilor pentru modul exemplar în care au reprezentat România și clubul nostru pe scena internațională! Mulțumim părinților pentru încrederea, sprijinul și implicarea permanentă în dezvoltarea copiilor.

Un gând special se îndreaptă și către antrenorii care au coordonat echipa pe parcursul competiției: • Mehdi Ben Arif • Wadi Bouchmel. Pasiunea, munca și unitatea pot transforma visele în performanță!



Acum le ținem pumnii celor 34 de sportivi care reprezintă clubul la Campionatele Naționale!

- **Campionat Național Copii 10 ani:** 20-21 iunie 2026, la Bacău.
- **Campionat Național Copii 11 ani:** 27-28 iunie 2026, la Reșița.



Au înotat cu sufletul.

Echipa Premium Wellness și Asociația Clubul Sportiv Universitar USH au fost la Swimathon București, 13-14 iunie 2026, la Complexul de Natație Otopeni, pentru a susține, prin Asociația Touched Romania, Centrul Maternal „Casa Agar” - un loc care oferă adăpost, sprijin și o șansă la un nou început mamelor și copiilor aflați în dificultate. „Fiecare metru parcurs a fost despre solidaritate. Suntem mândri de echipa noastră și fericiți că am putut ajuta!”





VITRALII

VITRALII

Conu' Leonida față cu infrafracțiunea

În lumea modernă, nu mai contează atât de mult ce s-a întâmplat, cât ce imagine produce ceea ce s-a întâmplat. Conu' Leonida ar contempla fascinat acest progres. Dacă ar mai fi fost printre noi, ar fi privit, cu scufia pe o ureche și cu cămașa de noapte suflecată, cum, în ciuda indubitabilei evoluții a tehnologiei și a comunicațiilor, reacțiunea a devenit un fenomen de masă. Ar fi răvășit de revelații contrariante. Când Efimița ar striga speriată „Săi, Leonido, că-i rivoluție!”, probabil că n-ar ști ce să-i răspundă. Universul lui se baza pe dihotomia reacțiune-progres, adică pe eroismul butaforic al luptei împotriva unui monstru nevăzut care pândeste la colț republica și amenință libertățile cetățenești. De fapt, logica lui era alimentată de marile spaime și dileme ale semidoctului clasic. Habar n-avea despre ce vorbește, dar știa sigur că are dreptate. De aceea, celebra lui zicere rămâne una dintre cele mai strălucite definiții involuntare ale interesului personal mascat în idealism politic: „Bașca pensia, dacă e republică!”. Iată esența gândirii cetățeanului care îmbrățișează principiile nu pentru că le înțelege, ci pentru că speră să-i aducă un beneficiu. Republica nu este pentru Leonida un proiect de organizare a statului, ci un fel de bancomat constituțional. Idealurile sunt frumoase, dar banii sunt și mai frumoși. Iar dacă vin la pachet, cu atât mai bine. Sună familiar. Mai ales dacă cetățeanul e politician și puțin demagog. Privind la televizor astăzi – dacă ar avea unul și ar ști să umble cu telecomanda – bătrânelul revoluționar de debara nu ar mai aștepta cu mătura în mână să vină „rivoluția” peste el. Ar privi resemnat cum reacțiunea se perindă pe ecran, cum experți în combinații bugetare spun vorbe bine meșteșugite, evitând răspunsurile directe, din cauza unor amnezii deloc trecătoare. Pe vremea lui, se temea că vine reacțiunea la putere, acum s-ar ascunde în pivniță și și-ar astupa urechile năucit de atâta populism. Paradigma este cu totul alta: nu se mai trage cu tunul în iluzoria republică a lui Leonida, ci în mult mai palpabilul buget consolidat. Mai mult ca sigur, ar urmări programele de știri cu scufia trasă pe ochi. Atunci când coana Efimița l-ar întreba „Asta-i reacțiunea, Leonido?”, răspunsul lui ar veni sec, prompt, pe nerăsuflăte: „Nu, soro, asta-i infrafracțiunea!”, iar în privința pensiei ar fi și mai categoric: „Dacă-i republică, bașca sinecra!”. Leonida și consoarta ar fi nevoiți să învețe cuvinte și expresii noi, nemaiauzite în mahalaua lor răvășită de asaltul reacțiunii: trafic de influență, fraudă fiscală, conflict de interese, incompatibilitate, licitații cu dedicație, abuz în serviciu.

Personajele lui Caragiale nu au murit niciodată. Ele doar și-au schimbat ținuta vestimentară și s-au adaptat tehnologic înlocuind trăsura cu mașina de lux. Un pic din Leonida există și astăzi în fiecare om – politic sau nu – care confundă sloganul cu realitatea, adevărul cu lozinca și interesul personal cu doctrina. Există în fiecare dintre cei care întreabă mai întâi „Mie ce îmi iese?” și abia apoi își suflecă mânecile. Probabil că marele dramaturg nu ar schimba nici măcar o virgulă în textele pe care le-a scris acum mai mult de un secol. Poate ar actualiza câteva denumiri, restul ar rămâne surprinzător de familiar. Aceași retorică găunoasă, aceeași solemnitate ridicolă, același talent al disimulării. Pericolul nu vine, totuși, de la dușmanii declarați ai sistemului; de obicei, este reprezentat de cei care îl preamăresc cu asupra de măsură și iubesc din toată inima „republica” asta care le priește de minune. La urma urmei, e simplu: dacă se prăbușește un pod, nu e de vină constructorul. Nu. Mașina care a trecut pe el e problema – de ce trebuia să-ți umpli portbagajul cu atâtea valize? Dacă se constată o fraudă, nu cel care a pus-o la cale trebuie arătat cu degetul, vinovați suntem toți pentru că n-am deschis ochii. Pe vremuri, infrafracțiunea era ceva brutal, condamnat, abject. În zilele noastre, este înconjurată de un alai atât de vast de explicații, justificări, comisii, proceduri și conferințe de presă, încât pare un lucru normal. Infrafracțiunea propriu-zisă este o chestiune tehnică. Percepția publică reprezintă adevărata urgență națională. Politică a descoperit o nouă definiție a interesului public. În teoria clasică, interesul public era ceva ce folosea cetățenilor. În teoria modernă, interesul public pare să accepte, senin, infrafracțiunea. Într-o asemenea lume, hoțul de buzunare pare un amator romantic. El măcar are decența să-și asume ceea ce face. Și dacă Leonida ar privi astăzi spectacolul politicii și al sterilei lupte cu reacțiunea, probabil că ar urla din rărunchi „Și noi dormim, domnule!”.

Dragoș CIOCĂZAN

„Teiul domnesc” de 680 de ani de la Mănăstirea Bârnova are florile sfințite



Apărat de zidurile fortificate, matu-salemicului tei hibrid natural „*Tilia haynaldiana*” de la Mănăstirea Bârnova are o vârstă de peste 680 de ani, fiind cel mai bătrân din cei aproximativ 400 de arbori seculari din jud. Iași.

Aflat la 10 km sud-est de orașul Iași sau 6 km pe drumul de la Hanul „*Trei Sarmale*”, teiul lasă parfumul florilor să alerge nebun pe vânt

Dacă socotim matematic, dar și geografic, când teiul hibrid avea aproximativ 57 de ani și cca. 14 cm în diametru, în timpul domnitorului Alexandru cel Bun (1408), Iașul a fost menționat ca târg sau structură urbană, iar în timpul domniei lui Alexandru Lăpușneanu (1564), orașul a devenit capitala Principatului Moldovei și a parcurs, în anul 1859, unirea Principatelor.

Teiul din Bârnova a fost martor la invazii străine, precum jaful tătarilor din anul 1513 sau incursiunea polonezilor din 1686. În anul 1603, în timpul domnitorului Ieremia Movilă, aici există o mănăstire, cu o bisericuță din lemn. Între anii 1626 și 1629, sub domnia lui Miron Barnovschi Movilă, când teiul hibrid avea aproximativ 275 de ani și 82-83 centimetri în diametru, a fost zidită biserica *Mănăstirii Bârnova*. Ceva mai târziu, în perioada 1661-1666, domnitorul Eustratie Dabija a încheiat edificarea mănăstirii, unde a și fost înmormântat, alături de fiica sa. În timpul domnitorului Grigore al II-lea Ghica (1728), când teiul avea circa 377 de ani și 113 centimetri în diametru, orașul Iași a fost afectat grav



de o epidemie de friguri. Domnitorul și toată curtea lui s-au refugiat pentru o vreme la *Mănăstirea Bârnova*, prilej cu care au fost refăcute clădirile din incintă și s-a amenajat zidul împrejmuitoare din piatră.

Așadar, Mănăstirea Bârnova a devenit atunci „capitala” Moldovei, iar teiul a ajuns să-i aperse de soare pe domnitor și pe familia acestuia sau, altfel spus, a devenit un „tei domnesc”.

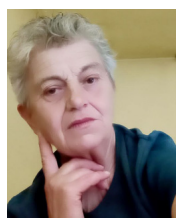
Vârsta teiului hibrid natural are la baza calculului „lățimea medie a inelului anual de creștere în grosime”, de 1,5 mm/an, lățime extrasă din trei lucrări, dintre care una se bazează pe secționarea și măsurarea unui număr de 1.650 de tei din România, în anul 1950.

Cine trece pe acolo poate să ne confirme măreția copacului de parfumat floare ce s-a acuiat între zidurile fortificate ale *Mănăstirii Bârnova*. Iașul este recunoscut pentru celebrii săi tei, din oraș, din parcuri și de pe aripile spirituale ale mănăstirilor.

George V. GRIGORE

Surse: bzi.ro; la-iasi.ro; wikipedia.org; stiri.botosani.ro; timpul.md

Invitații în lumea artelor plastice



Silvia ISĂCESCU
impresionează
admiratori de pictură
din România, Anglia,
Franța și Norvegia

- **Vă rugăm, pentru început, să vă prezentați, pentru cei care nu vă cunosc.**

- Mă numesc Silvia Isăcescu, născută în 1959. Sunt din localitatea Talpe de lângă Beiuș, județul Bihor. Vă mulțumesc din suflet pentru amabilitatea de a-mi face această invitație din partea dumneavoastră legată de pictura mea. Am mari emoții, dar mă simt onorată.

- **Cum a fost anul trecut pentru arta dumneavoastră?**

- Cum a fost anul 2025 pentru arta mea de a picta?

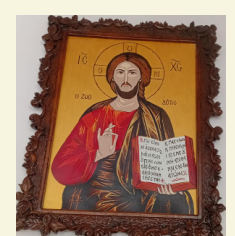
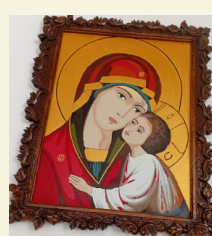
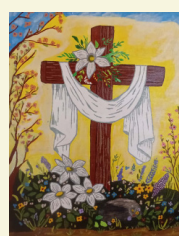
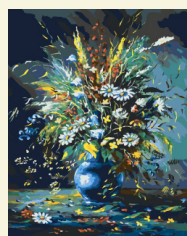
A fost o perioadă mai lentă în creație, cu un început timid, dar nu am renunțat și am creat mai departe. Am mers mai departe cu emoție, gândindu-mă că poate n-o să placă nimănui. Nu sunt pregătită prin studiu, dar fac ce simt. Mi-ar fi greu să expun într-o galerie de artă deoarece nu sunt la nivelul celor profesioniști.

- **Ce visați pentru anul acesta și pentru perioada următoare?**

- Ce visez pentru anul acesta, 2026, și pentru următorii ani? Îmi doresc ca și în viitor să fac ceea ce-mi place și mă relaxează. Îmi doresc să placă cuiva ceea ce fac. Aș fi mulțumită sufletește. Îmi doresc să avansez mai mult și orice lucrare să-mi aducă progres și să mă facă fericită. Dacă Dumnezeu o vrea, îmi doresc să rămână mereu iubirea de culoare și frumos și o recunoaștere, cât de mică, a artei mele. Dacă vreodată cineva îmi va admira lucrările, le doresc tot ce e bun, o viață frumoasă, sănătate multă și să se bucure de frumusețile vieții.

- **Care sunt pictorii români care vă plac mai mult?**

- Pictorii români care m-au impresionat sunt: Nicolae Grigorescu, Nicolae Tonitza și Ștefan Luchian.



Nicolae Grigorescu este cel mai iubit și important pictor român. Este recunoscut pentru peisajele sale, scenele rurale, carul cu boi și portretele de țărânci. Ștefan Luchian este numit și poetul plastic. Este celebru pentru peisajele sale, portrete și, în mod special, pentru picturile cu flori. Nicolae Tonitza este iubit pentru portretele de copii. Cred că acești mari pictori au dominat constant topul preferințelor colecționarilor români.

- **Dintre tehnicile folosite cu care vă simțiți mai confortabil?**

- Deoarece pictura nu este profesia mea, ci doar pasiune, stilul încă nu l-am găsit. Pictez în acrilice. Probabil, că dacă o să mai continui, după mai multă experiență, voi dobândi un stil.

- **În afară de postările de pe internet, în ce loc vor mai putea admiratorii dumneavoastră să întâlnească tablourile pe care le semnați?**

- Momentan, câteva din picturile mele pot fi admirate pe pagina mea de facebook. Fizic, șapte lucrări de ale mele

au trecut granițele țării, ajungând în Anglia, în Norvegia și în Franța. La noi în țară au ajuns în Maramureș, Arad, Oradea și alte localități.

Dumneavoastră, vă adresez mii de mulțumiri pentru tot ceea ce faceți. Sunteți minunat că ne ajutați și pe noi, amatorii de pictură care iubim culoarea. Prin dumneavoastră lumea află și despre noi că existăm și creăm și noi câte ceva pe o bucată de pânză. Stimă și respect din partea mea!

- **Mulțumesc frumos, acum să vedem și niște tablouri pe care le semnați. CONCLUZIA? Foarte frumos, felicitări din toată inima! Lucrările dumneavoastră sunt reușite, mai ales pentru un om aflat la început de drum. Prezența unui mare număr de icoane arată o trăire religioasă foarte importantă. Florile, celelalte subiecte, toate sunt impresionante.**

Aristotel BUNESCU

<https://agentiadepresaculturalasisportiva.wordpress.com>

Organizația centrală a tratatului – CENTO (IV)

Motto: „Se poate mai rău? Se poate!”
- refren al melodiei „Murphy” (1992), de Alexandru Andrieș

(Urmare din numărul 1186)

Florin MACIU

Irak

Regele Faisal I a fost un lider arab cu o contribuție semnificativă, în perioada Primului Război Mondial, la căderea Imperiului Otoman. El a condus revolta arabă din 1916 – 1918 împotriva otomanilor, a conlucrat, în lupta pentru independența arabilor, cu forțele britanice, obținând victorii majore și, finalmente, ocupând Damascul (septembrie 1918) și punând capăt stăpânirii otomane în acele teritorii. (Cei interesați să vadă atmosfera acelor zile, deși opera cinematografică nu respectă cu mare acuratețe realitatea, pot urmări filmul „Lawrence of Arabia” din 1962.)

Faisal era fiul șerifului din Mecca, educat la Istanbul, implicat în politica otomană, dar care, ulterior, s-a situat împotriva imperiului în timpul războiului. La Conferința de Pace din Paris, din 1919, unde și românii își susțineau cauza, Faisal a reprezentat interesele arabilor, conducând delegația acestora și avându-l ca interpret pe ofițerul britanic T. E. Lawrence. Francezii și britanicii l-au ascultat politicos, dar, se pare, aveau alte planuri. Unul din episoadele serialului „The Adventures of Young Indiana Jones”: Chapter 19 „The Winds of Change”, 1995, zugrăvește acest moment.

În ianuarie 1919, Faisal a semnat o înțelegere cu evreii, făcând trimitere și la un cămin național al acestui popor, iar, câteva luni mai târziu, a fost proclamat rege în Siria. Un an după, însă, la Conferința de la San Remo, Franța capătă mandat pentru Siria și Liban. Începe războiul dintre Siria, cu o mică armată, și Franța, cu armata formată în mare parte din algerieni și senegalezi, cu sprijin puternic de artilerie și tancuri, în care sirienii sunt înfrânți, iar Faisal este alungat.

În Irak, aflat sub mandat britanic, britanicii au decis că este înțelept să aibă în fruntea poporului un lider local, popular, dar și apropiat de ei, așa că l-au propus și sprijinit pe Faisal să candideze.

În urma unui referendum, Faisal a fost cel agreat și încoronat. El a pledat pentru pan-arabism și pentru independență, ultima fiind câștigată fără luptă, în 1932, când regatul s-a alăturat Ligii Națiunilor. În ceea ce privește unirea arabilor într-un singur stat, vecinii arabi fie se vedeau pe ei înșiși conducându-l, fie se prefăceau că nu înțeleg scopul inițiativei. Statele ne-arabe vecine preferau, probabil, mai multe state mici în preajmă, decât unul puternic.

Faisal I a murit în 1933, în Elveția, și a fost urmat la tron de fiul său.

Ghazi ibn Faisal a fost rege al Irakului până în 1939, când a murit, la Bagdad, într-un accident de mașină și a fost succedat de fiu, Faisal II, care avea patru ani.

Domnia lui Faisal II a fost caracterizată de o îndelungată regentă a unchiului său, de eforturi de modernizare, dar și de o aliniere nedorită de populație cu britanicii. A fost educat în Marea Britanie și a crescut alături de vărul său, regele Hussein al Iordaniei. În 1958, cele două monarhii au întemeiat Federația Hașemită Arabă, în fapt o confederație care a durat câteva luni.

În vara lui 1958, o lovitură de stat violentă, dar având sprijin popular, a Organizației Ofițerilor Naționaliști (similară Mișcării Ofițerilor Liberi din Egipt), condusă de Abdul Karim Qassim, duce la executarea regelui, regentului și a altor membri ai familiei regale. Se dorea o republică, sfârșitul influenței străine și asocierea cu ideologia Egiptului. Au fost invocate lipsa de progres social și reformele încete. **Un an mai târziu este și momentul ieșirii Irakului din Pactul de la Bagdad.** Noul guvern a trecut de la orientarea pro-vest la una anti-imperialistă, pan-arabă. Qasim a devenit prim ministru și ministru al apărării.

Evenimentul a creat panică în regiune; americanii au trimis trupe în Liban, iar britanicii în Iordania, pentru a preveni eventuale tulburări.

Continuăm să descriem următoarele evenimente, chiar dacă Irak nu mai este membru al alianței, viitorul CENTO.

În 1963, începe o perioadă de mare instabilitate, aclamatul conducător Qassim, cunoscut popular ca „Liderul”, fiind, la rândul lui, victima unei lovituri de stat (Revoluția de Ramadan) și executat de ramura militară a partidului Baas.

Președintele Muhammad Najib ar-Ruba'i, colaboratorul lui Qassim, s-a retras din politică. Îi urmează Abdul Salam Arif, iar, după un accident de elicopter, fratele său, Abdul Rahman Arif, în 1966. O nouă lovitură de stat și președinte devine Ahmed Hassan al-Bakr, în 1968, odată cu instalarea la putere a partidului Baas.

Președintele Salam Arif a trecut cu repeziciune la înlăturarea oponenților, în primul rând a comuniștilor care fuseseră de partea lui Qasim. Mii de membri ai partidului comunist au fost deținuți, torturați, uciși. Ca răspuns, 2000 de luptători comuniști au ocupat tabăra militară Ar-Rashid din Bagdad. Forțele baasiste au încercuit tabăra și au zdrobit revolta care a fost, se pare, sprijinită de sovietici.

Guvernele s-au schimbat de și mai multe ori, ca urmare a intervențiilor militare și



Lector univ.dr. Florin Maciu are o vastă activitate științifică, fiind, între altele, autor al cărților „Războiul contemporan de lege și lege ferenda în dreptul românesc”, „Regimul juridic al stărilor excepționale. Dictatura constituțională la intersecția cu democratizarea armatei”, „Instrucția tragerii – pistolul, deprinderile necesare pentru mânăuirea lui / și decizia de a trage”, „Regimul juridic al contravențiilor”, „Sisteme politice comparate”, precum și a mai multor articole și comunicări științifice, apărute în publicații din țară și străinătate.

remanierilor. Numai în 1963, au avut loc două lovituri de stat, a doua fiind neviolentă și aparținând nasseristilor care i-au înlăturat pe baasiști. Începeau și epurările în partidul Baas. Mai putem număra și alte lovituri de stat nereușite, unele sprijinite din afară de egipteni sau iranieni.

În iulie 1979, Saddam Hussein l-a forțat pe Ahmed Hassan al-Bakr să se retragă – lovitură de palat. Și-a asumat el președinția și va conduce țara până în 2003. Putem nota aici consolidarea partidului Baas și intenția finală de a se deține controlul absolut al societății.

Perioada este marcată de un șir de crime împotriva umanității, comise cu scopul de a elimina oponenții politici, cei care erau suspecți de neloyalitate și anume grupuri etnice. Mukhabarat, serviciul secret, a fost cea mai infamă componentă a aparatului de forță, asociat cu teroarea și supravegherea extinsă.

Reținem acum doar că, în 1982, în timpul războiului dintre Iran și Irak (1980–1988), a avut loc un atentat împotriva lui Saddam Hussein, organizat, la Dujail, de un partid potrivnic, ulterior interzis. Ca represalii a urmat un masacru al civililor din zonă, iar, în 1984, un altul de dimensiuni mult mai mari, măsurate în mii de victime, la închisoarea din Abu Ghraib.

Turcia și Cipru

Turcia a ieșit din neutralitate abia la sfârșitul războiului al doilea mondial, în februarie 1945, declarând război Germaniei și Japoniei, când acestea erau aproape să capituleze, cu scopul de a-și asigura un loc în Națiunile Unite.

În 1946, se introduce sistemul multi-partid, un an mai târziu se face simțită doctrina Truman, prin ajutor militar și economic primit de la americani, pentru a combate expansionismul sovietic, iar în 1950 se țin primele alegeri libere. Turcia se alătură NATO, în 1952, iar, în 1954, încheie un acord cu americanii, permițându-le acestora să staționeze cu trupe pe teritoriul ei.

În 1960, președintele, Celâl Bayar, primul ministru, Adnan Menderes, și alți colaboratori din Partidul Democratic, sunt

arestați, în urma unei lovituri militare de stat. Adnan Menderes și alți doi au fost executați. Menderes abia ce semnase, un an în urmă, la Londra, o înțelegere asupra Ciprului, cu primul ministru britanic, Harold Macmillan, și cel grec, Konstantinos Karamanlis.

În urma acestor tratative, dar și a altora, purtate la Zürich, o constituție a Ciprului a fost redactată, și cu participarea reprezentanților ciprioților greci și turci. Cipru a fost proclamat stat independent pe 16 august 1960.

După numai trei ani, au apărut neînțelegeri asupra modului de percepere a taxelor, generate de un articol din legea fundamentală ce prevedea adoptarea unei noi legislații în domeniu. Ciprioții turci în frunte cu vice-președintele, ascultând de guvernul de la Ankara, nu au fost de acord cu propunerile și au declarat că republica a încetat să existe, retrăgându-și din funcții toți oficialii.

Președintele grec al Ciprului, Makarios III, nu a fost de acord cu împărțirea țării. Totuși, în 1983, s-a declarat independența Republicii Turce a Ciprului de Nord, recunoscută numai de Turcia și declarată invalidă legal de Națiunile Unite.

Până în 1983, mai avem de explicat câteva evenimente petrecute pe insulă. Conflictul izbucnit nu era ceva nou. Cu mulți ani înainte, grecii ciprioți doreau unirea cu Grecia, iar turcii separarea insulei.

În vara lui 1974, ofițerii greci care conduceau Gărzile Naționale Cipriote, sprijiniți de junta militară (aflată sub comanda lui Dimitrios Ioannidis), care conducea atunci Atena, au intenționat să-l înlăture pe Makarios III, ales democratic, dar perceput ca fiind prea independent și simpatizant al comuniștilor, și să realizeze unirea Ciprului cu Grecia – Enosis. A fost instalat Nikos Sampson, cu recunoscute vederi anti-turce.

Cinci zile mai târziu, turcii (**membri ai CENTO**, dar și ai NATO) au invadat Ciprul, în nume propriu, invocând dreptul Turciei, derivat din Tratatul de Garanție (1960). Înțelegerea internațională interzicea Ciprului să se alăture, politic sau economic, oricărui alt stat și dădea voie puterilor garante să intervină, inclusiv în mod individual, pentru a restabili ordinea constituțională.

La scurt timp, junta militară a pierdut puterea și, în Grecia, s-a reinstaurat democrația.

Totuși, turcii au ocupat cam o treime din țară și au dislocat aproximativ 200 000 de ciprioți greci. 50 000 de ciprioți turci s-au deplasat în direcție opusă. S-au semnalat masacrări ale civililor și violuri în masă. A fost trasată o „linie verde” (se pare că numele vine de la creionul unui general britanic) de demarcație, supravegheată de Națiunile Unite, care include și capitala, Nicosia, iar țara este divizată și acum. Operațiunea turcilor a cuprins două faze, lupte grele (turcii au pierdut peste 1000 de soldați, iar grecii, inclusiv cei ciprioți, câteva mii), armistițiul, negocieri, reluarea luptelor.

Arhiepiscopul Makarios a revenit la putere. Pe insulă sunt și două baze militare britanice, în baza unui tratat semnat în 1960, dar și alte națiuni au forțe staționate, alături de cele ale Națiunilor Unite. Bazele militare britanice funcționează independent de Cipru, sprijină operațiile desfășurate în Orientul Mijlociu, inclusiv

de către aliați ai britanicilor, iar, din 2026, au devenit potențiale ținte ale atacurilor cu rachete sau drone.

Republica Cipru (sudul) s-a alăturat Uniunii Europene în 2004 (de drept, întreg statul); hotărârea uniunii de a primi Ciprul în ciuda problemelor de securitate merită o analiză separată. Nordul beneficiază de protecția militară a turcilor și nu primește fonduri structurale de la Uniunea Europeană. În 2011, exploatarea platformei continentale a creat alte litigii diplomatice cu Turcia. Conflictul rămâne înghețat.

Iran

Sfârșitul războiului al doilea mondial a surprins trupele sovietice și în nordul Iranului, de unde au întârziat cu un an retragerea, fiind preocupați de sprijinirea regimurilor separatiste din Azerbaidjan și Kurdistan.

Exista deja un Azerbaidjan sovietic, iar trupele lui Stalin intenționau să înlesnească crearea unui stat marionetă, prietenos, în sud, într-un teritoriu ocupat de azerbaidjeni (azeri), care, ulterior să fie alipit republicii din uniune. Mișcarea a fost de orientare socialistă și a avut succes, deoarece trupele iraniene nu puteau interveni din cauza (datorită) trupelor sovietice. Se solicita autonomie, drepturi culturale etc.

Kurzii au creat Republica Mahabad, iar sovieticii i-au ajutat să lupte pentru autonomie cu materiale și arme, iar prezența lor i-a împiedicat pe iranieni să reprime acțiunea. Mustafa Barzani s-a alăturat mișcării, după ce a fugit din Irak.

Presiuni diplomatice intense exercitate de americani și de către abia creatul Consiliu de Securitate al Națiunilor Unite au avut ca rezultat retragerea sovieticilor la sfârșitul lui 1946, punând capăt unei prime scene a Războiului Rece.

Se pare că retragerea sovieticilor nu trebuia să fi fost gratis; Ahmad Qavam, primul ministru iranian, a negociat la Moscova cu Stalin termenii retragerii. Promisiunile lui Qavam, în special cele referitoare la petrol, nu au fost validate de parlament, iar Statele Unite nu sunt străine de această hotărâre. Abilitatea lui Qavam de a se descurca, fiind încolțit de puteri străine cu diverse interese, dar și de opoziția internă, i-a adus porecla de „vulpe bătrână”.

Plecarea sovieticilor și sosirea trupelor iraniene au repus lucrurile în situația inițială; mulți șefi ai revoltelor au fugit în Uniunea Sovietică. Qazi Muhammad, liderul partidului kurd democratic din Iran, a fost spânzurat.

Evoluția Iranului a fost prezentată, pe scurt, în cartea „Sisteme politice contemporane” (Editura Fundației „România de Măine”, București, decembrie 2025), menționată anterior, dar și cu alte prilejuri. Acolo putem observa cum Iran a devenit, dintr-o monarhie constituțională, orientată spre vest, o teocrație orientată împotriva americanilor și a evreilor, intrată în război rece cu Arabia Saudită. La ambasada Statelor Unite a fost o lungă criză a ostacilor (pentru a înțelege mai bine fenomenul se poate viziona filmul „Argo” din 2012). Puterea politică a găsit o îmbinare cu tradiția islamică, aducând influențe majore în educație și viața publică. Opoziția politică a fost suprimată, inclusiv mișcările de stânga care ajutaseră la „revoluție”.

Lăsăm evenimentele actuale, referitoare la Iran să se desfășoare.

Revoluția islamică din Iran din 1979 a fost cauza desființării CENTO, o alianță militară a erei Războiului Rece. Schimbarea bruscă a Iranului în ceea ce privește politica externă și forma de organizare a statului a distrus scopul alianței, conducând la dezintegrarea ei, în martie 1979. Pakistanul s-a retras și el la scurt timp, urmat de Turcia, care a declarat că alianța nu mai poate funcționa. A venit, repede, și sfârșitul oficial. Turcia și Iran au devenit oponenți ideologici. Statele Unite au trebuit să își refacă influența slăbită în zona golfului Persic prin noi înțelegeri de securitate. **(Va urma)**

De câte feluri sunt horele? De patru anotimpuri!

George V. GRIGORE

Poate vă miră întrebarea mea, dar timpul a făcut ca să distileze diferitele tipuri de dansuri create poate în momente de transă, când dansatorii simt legătura cu divinul. „Cea mai veche descriere a unei hore (făcută de vestitul Dedal, în cinstea Ariadnei, la Cnossos) poate fi găsită în „Iliada” lui Homer. „Tineri acolo și fete bogate în boi o mulțime / Joacă-mpreună în cerc și cu mâinile prinse deolaltă. / Fetele toate au gingașe rochii de in și flăcăii / Bine țesute veșminte ce scânteie blând ca uleiul / Ele au concieri pe cap, frumoasă podoabă de aur, / Dâșii au săbii de aur la chingă de-argint atârinate / Joacă ei toți. Și aici-ndemânatici și iute s-avântă / Hora-nvâr- tind ca o roată de-o-ncearcă cu mâna-I / Meșter olarul, aici în șiraguri se saltă-mpotriva. / Lumea-ndesită înconjură hora cea plină de farmec / Și se desfată privind. De zei luminat cântărețul / Zice din liră-ntr- ei. Și-n vreme ce cântecul sună, / Se-nvârtesc doi ghiduși, se dau tumba în mijlocul gloatei”.

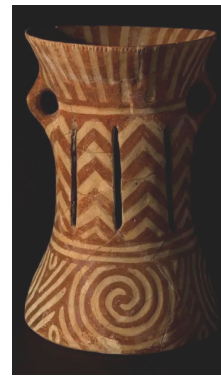
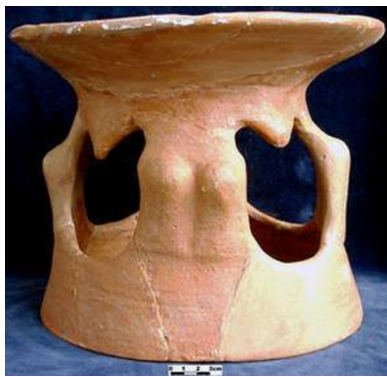
Herodot și Pindar, ca și Strabon, mai târziu, precizau că horele acestea făceau parte din ceremoniile totemice ale hyperboreilor, ca și „Imnul Titanilor” (Strabon), deci aparțineau patrimoniului inițiativ al populațiilor de la nordul Dunării, care „au instrumente din munți”: scripcă, naiul și cobza. Inițial, existau patru tipuri de hore, câte unul pentru fiecare anotimp, două solstițiale, de iarnă – jucate în șir sinusoidal, închinat Lunii, și de vară – jucate în cerc, închinat Soarelui, și două echinociale, de primăvară – „Brăiele”, jucate în înșiruire lunară (sinusoidă prezintă fazele Lunii), închinat Fertilității și, implicit, Lunii și Soarelui, și de toamnă – „Bătutele”, închinat Rodirii și, desigur, Soarelui și Lunii.

Pentru că sunt „vrăjitoare” prin dezlănțuirea lor, despre hore, în 1714, domnul de Guys, publica la Londra, o carte în care susținea că toate horele păstrate prin Balcani sunt de origine valahă, și exemplifica cu „Matraki sau Hora Valahilor”, deși, prin anul 1700, „valahii” reprezentau memoria subconștientă a „pelasgilor”, horele boreazilor pătrunzând în Balcani prin generațiile târzii, pelasgii sau „capetele negre”, care au migrat și spre Asia, dar și spre Africa (felahii lui Osiris), înființând, mai întâi, Cartagina și, apoi, Egiptul. Dimitrie Cantemir, care cunoștea bine și spațiul cultural european, dar și cel balcanic, avea să scrie că „jocurile sunt la moldoveni cu totul altfel decât la celelalte neamuri. Ei nu joacă doi sau patru inși laolaltă, ca la franțuji și leși, ci mai mulți roată sau într-un șir lung. Altminteri ei nu joacă prea lesne decât la nunți. Când se prind unul de altul de mână și joacă roată, mergând de la dreapta spre stânga cu aceiași pași potriviți, atunci zic că joacă hora”. Peste un secol, aceleași tipuri de horă erau descrise de Jean Henri Abdolonyme Ubicini: „Dansatorii, bărbați și femei, se prind de mâini și formează un cerc, în mijlocul căruia se află muzicanții (lăutari); apoi se rotesc, legându-și brațele și îndoind un picior, în timp ce, cu celălalt, fac un pas, fie în față, fie înapoi, se apropie, rând pe rând, și se îndepărtează de centru, pentru a strânge sau lărgi cercul. În timpul acestor evoluții, a căror încetineală și uniformitate dau horei un caracter de indolență și de fatalitate, în completă armonie cu specificul melancolic al poporului român, unul dintre lăutari cântă, acompaniind dansul. Aceste cântece poartă de asemenea numele de hore... Există, de asemenea, jocul numit brâu, tot atât de viu și rapid, pe cât este hora de lentă, monotonă. Dansatorii se țin toți, cu mâna stângă, de brâu, iar mâna dreaptă se sprijină pe umărul vecinului lor; ei încep, mai întâi, încet și, puțin câte puțin, cresc măsura la o iuțime de neînchipuit”. Mai aproape de noi, în prefața „Caietelor” lui Karol Mikuli, publicate la Viena, între anii 1840-1852, Henrich Erlich scria despre horile românilor moldoveni: „Dansul cel mai obișnuit în orașe este Hora. La țară se joacă Hora, jocul de brâu, călușarii etc. Hora se joacă astfel: dâșii toți, atât oameni, cât și femei, al căror număr nu este mărginit, se apucă de mână și formează un cerc, unde fiecare poate intra și ieși, după plac. Se joacă în rând, îndoind un picior, în vreme ce celălalt face un pas înainte sau îndărăt; tot deodată, brațele se clatină încet; dâșii toți se apropie sau întind cercul, tot cu acele mișcări, ceea ce dă Horei un oarecare aer de indolență și de o lenă, care nu se întrerupe decât de către vreun vesel dâșii, ce-și manifestă veseliea bătând cu piciorul în pământ. Această legănare grațioasă se cuvine, mai cu



seamă, de a se exprima în muzică; de aceea, trebuie să se apese mai mult baterea dintâi a fiecărei măsuri, iar a doua, foarte puțin. Cu cât mișcările Horei sunt line, egale și liniștite, întru atât cele ale jocului de brâu sunt vioaie și zgomotoase; dâșii toți se țin, cu mâna stângă, de încingătoare, rezemându-se, cu mâna dreaptă, de umerii vecinului, și executând acest dans cu cea mai mare iușală”.

Jocurile de doi și de patru au pătruns, în Ardeal și în Bucovina, după ocuparea acestor provincii de către austrieci, ca urmare a recrutărilor voluntare, numite „Bărbunc” („Werbung”), recrutări descrise de scriitorul Ion Grămadă: „În mijlocul pieții, se afla masa ofițerului „Bărbuncului”, cu o condică lângă dansul și cu o lădiță plină de bani; mai jos, se afla o ladă mare, plină cu chipie ostășești. Primprejuru juca o roată din cei mai frumoși și mai voinici soldați minunate jocuri de prin țări străine și lăudau viața de tabără; nu lipseau nici vivandiere frumoase, care închinau cu plosca plină de vin la toți voluntarii recrutați și se sărutau cu dâșii. (...) Jucai un joc, două, apoi doi căprari cât bradul te duceau de subsuori, cu vorbe dulci, la o vivandieră, care te cinstea din ploscă și-ți dădea buzele ei subțiri și roșii. Ofițerul îți punea, pe dinapoi, șapca-n cap și erai, de acum, vrând-nevrând, cătană la împăratul (...)”



Hora cucuteniană de la Frumușica, Hora de la Berești sau, mai puțin cunoscută, Hora de la Drăgușeni-Ostrov

Dacă ne întorcem în timp, vom vedea că există și vestigii arheologice ilustrând hora. E de ajuns să ne gândim la celebrele statuette cucuteniene, cu o vechime de aproximativ 6-7.000 de ani, „Hora de la Frumușica”, „Hora de la Berești” sau, mai puțin cunoscută, „Hora de la Drăgușeni-Ostrov”. Pe monumentele funerare din spațiul tracic, actual locuit de aromâni, putem vedea imagini reprezentând hora. Astfel, în 1942, preotul Constantin Matasă – reprezentant de seamă al arheologiei românești și fondator al Muzeului de Istorie din Piatra Neamț – a descoperit în Bodeștii de Jos, Frumușica, județul Neamț, una dintre capodoperele culturii „Cucuteni”, binecunoscută „Horă de la Frumușica”, operă de artă bidimensională reprezentând un suport antropomorf compus din șase statuette feminine văzute din spate, înlănțuite, parcă, într-o horă.



Meșterul popular de acum șase milenii nu a modelat conturul capului, mâinilor și picioarelor, dar decupările ovale practicate în vas pe două registre, imprimă pe ansamblu euritmie, datorită frapantei impresii de rotire într-o stare de exaltare rituală. Descoperirea de la Bodești-Frumușica dovedește faptul că hora, ca dans, a apărut pe meleagurile locuite de strămoșii noștri în urmă cu mai mult de șase milenii. Izvoarele arheologice afirmă că în societățile matriarhale se practica, pe lângă cultul zeiței-mamă și cultul solar, iar hora, ca reprezentare circulară vie, ar putea fi elementul de legătură dintre ele, ca expresie a unui ritual solar de fertilitate.

Cercetătorii consideră că dansul în sine este o formă de existență a societăților primitive, poate chiar expresia prelingvistică a sufletului arhaic care, prin mișcările ritmice ale corpului, își exteriorizează trăiri și impulsuri esențiale. Manifestările acestea au constituit nucleul arhetipal care a generat valori spirituale aparținând unei mentalități arhaice ce a constituit cadrul germinativ al spiritualității românești, ale cărei origini trebuie căutate în miturile și formele religioase populare care s-au născut pe aceste meleaguri. Circularitatea horei ne amintește de faptul că cercul, ca formulă cosmică, este un univers închis, că și în arte există forme

circulare sau că masa vibrațiilor sunetului are aceeași formă. Din acest punct de vedere, hora ar simboliza, așa cum este prefigurată de „Hora de la Frumușica”, o unire a formelor.

În societatea arhaică a tracilor, semnificația inițială a dansurilor circulare este legată de ritualul de celebrare a reinvierii unui zeu, după moartea sa, iar aceasta ne amintește de Zalmoxis și Orfeu, ambii fiind traci și aflându-se la baza mitului morții și învierii. În secolul al V-lea î. Hr., Xenophon, în lucrarea „Anabasis” (VI, 1, 5), vorbește despre un dans pantomimic numit „Carpaia” practicat în cerc de dansatori înarmați, unul din ei mimând moartea apoi învierea. Athenaios, citându-l pe istoricul și oratorul grec Theopompus din Chios (sec. IV î. Hr.), atribuie tracilor dansul ostășesc numit „kolavrismos”. Cercetătorii nu confirmă că acest etimon stă la baza celorlalte cuvinte derivate din alte limbi. Termenul cel mai înrudit cu „kolavrismos” este „kolo”, păstrat de popoarele slave (polonezi, iugoslavi, ucraineni); la bulgari este „horo”, iar la greci „choros”, însemnând „grup”, din care derivă „choreia”, cu sensul de mișcare. Iată, deci, că dansurile de tipul horei au o largă arie de răspândire, din Balcani până la Marea Baltică, iar spre Răsărit până dincolo de Nistru. În spiritualitatea românească, hora este dansul reprezentativ prin excelență și întrușchipează expresia spontanității creatoare a culturii noastre. Ea este o adevărată realitate culturală sau, cum o numește Romulus Vulcănescu, un „fenomen horal”. Această „realitate horală” răspunde și unei realități metafizice și este, ca și „doina”, o expresie a sufletului românesc. Sub aspect psihosomatic, hora face parte integrantă din firea românului, care, în fața spectacolului pe care i-l oferă, simte o adevărată chemare biologică, o exaltare a spiritului. În popor, interdicția de a participa la horă sau lipsa acestui joc, era văzută ca un blestem: „De n-ar fi horele-n lume/ Ai vedea fete nebune/ Și neveste duse-n lume”. Hora poate fi văzută și ca o formă de asanare morală, întrucât, cei care încălcau normele morale ale colectivității nu aveau acces la horă. Din întreg repertoriul popular, hora este cea care a pătruns și în biserică, cu toate că a existat interdicția de a practica „hore și jocuri diavolești”, iar hororii și lăutarii erau considerați „chipuri ale diavolului”.

Imaginea horei este prezentă atât în frescele românești cât și în cele balcanice. Acest fapt atestă „[...]o conștientă reutilizare a fenomenului [...] în favoarea gestului de adorație”. În folclorul literar, hora este subiectul a numeroase proverbe, zicători, ghicitori sau strigături. Ca gen coregrafic-muzical, hora este reprezentată printr-o multitudine de dansuri, unele desemnând mișcarea, altele direcția evoluției coregrafiei sau stilul și originea. Ea are o mare vitalitate. În formele ei variate de manifestare putem intui simbolismul primar, ezoteric, al horei valahe. Semnificațiile ei arhaice se evidențiază în acea adevărată contopire hărică a jucătorilor cu divinitatea tutelară prezentă, parcă, în centrul cercului. Bătăile ritmice cu piciorul în pământ pot simboliza contactul teluric cu suportul material oferit de

zeița-mamă, iar strigăturile și chiuiturile amintesc de acele incantații magice către zei. În mentalitatea arhaică, această stare similară celei de magie euritmice, echivala cu o contopire totală a membrilor colectivității cu divinitatea ancestrală din centrul horei, Zalmoxis, zeu al morții și al învierii, un tulburător punct de intersecție cu creștinismul. Elemente relictuale ale horei ezoterice s-au transmis până astăzi prin dansul călușului. În afară de caracterul ezoteric, hora are și o formă de manifestare lumească, laică, mediu propice de manifestare a creativității țaranului român. Dar și în acest caz, participarea la horă implica o anumită ținută trupească și sufletească, mai ales cu prilejul marilor sărbători religioase, Crăciun sau Paște. Ieșirea la horă presupunea, de asemenea, și o curățenie trupească, motiv pentru care hororii ieșeau la joc în haine curate sau noi, iar curățenia sufletească era confirmată prin euharistie.

Cam asta ar fi, pe scurt, povestea horelor strămoșești, care sunt, în fond, rădăcini spirituale ale tuturor neamurilor europene, în ciuda faptului că doar noi, românii, datorită unui conservatorism admirabil, le-am mai păstrat. Cei care au putere de decizie le-ar putea reconstitui, în cadrele ceremoniale îndătinat, drept produse culturale de mare interes turistic.

...La nunți, când dansatorii se pornesc, hora este primul dans care începe. Socializând apoi, din horă se desprind flăcăi – călușari, și perechi „titireze” ce punctează spațiul de joc.

Surse: wordpress.com; dragusanul.ro; biography.name; utopiabalcanica.net; adevarul.ro



Pe monumentele funerare din spațiul tracic, actual locuit de aromâni, putem vedea de asemenea imagini reprezentând hora.